

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-05-08

Vår referens

Ann Körling

Utvecklingssekreterare

ann.korling@malmo.se

Remiss Kulturdepartementet Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24) KN-2025-2180

Sammanfattning

Kulturdepartementet har till Malmö stad sänt över utredningen Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24) för remiss. Utredningen föreslår nya filmpolitiska mål och anger förslag gällande en ny filmfond, sänkt moms på biobiljetter och återinförda biografavgifter, medfinansieringsavgift för strömningstjänster, ett reformerat produktionsincitament, ett nationellt filmarvscentrum samt ett internationellt program på Konsthälsan. Förslagen är omfattande och kräver i flera fall lagändringar men förväntas kunna träda i kraft i början av 2026.

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

1. Att godkänna yttrandet och översända den till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Följebrev Remiss Kulturdepartementet Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24)
- Remiss Kulturdepartementet Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24)
- Publiken i fokus - reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24)
- G-Remiss Kulturdepartementet Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24)
- Yttrande Remiss Kulturdepartementet Publiken i fokus- reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24)

Beslutsplanering

Kulturnämndens Ordförandeberedning 2025-05-06

Kulturnämndens arbetsutskott 2025-05-15

Kulturnämnden 2025-05-27

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Filmen var länge ett område som inte hanterades inom politiken utan genom ett filmavtal mellan Filminstitutet och olika branschorganisationer oavsett regering. Avtalen omförhandlades med varierande mellanrum och fick nya parter. Filmavtalets medel har framför allt gått till filmproduktion. Den filmkulturella delen av Filminstitutets verksamhet har finansierats både via filmavtalet och statlig finansiering. Filminstitutet fick via filmavtalet medel från biograferna om tio procent av biografernas bruttointäkter.

I maj 2015 beslutade den dåvarande regeringen att filmavtalet från 2013 skulle sägas upp för att skapa en ny statlig filmpolitik. I och med det skulle staten ta ansvar för finansieringen av den nationella filmpolitiken. Filmpropositionen om den nya filmpolitiken trädde i kraft 1 januari 2017. Då avskaffades den tioprocentiga biografavgiften och momsen på biografföreställningar höjdes från sex procent till tjugofem procent, till skillnad från annan publik kulturell verksamhet. Filminstitutets verksamhet finansieras nu i sin helhet av statliga medel.

Den nationella filmpolitiken formulerades i de sju mål som ingår i propositionen: Mer film till fler – en sammanhållen filmpolitik (2015/16:132).

Sju filmpolitiska mål

1. Utveckling och produktion av värdefull svensk film sker kontinuerligt och i olika delar av landet.
2. Allt fler ser värdefull film som sprids och visas i olika visningsformer i hela landet.
3. Filmarvet bevaras, används och utvecklas.
4. Svensk film sprids alltmer utomlands och kvalificerat internationellt utbyte och samverkan sker på filmområdet.
5. Barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande.
6. Jämställdhet och mångfald präglar filmområdet.
7. Filmen bidrar till att stärka yttrandefriheten och det offentliga samtalet.

Målen kom att ifrågasättas då de ansågs vara för styrande och omfattande, och behovet av ökade medel till filmområdet kvarstod.

Ny filmutredning

Regeringen beslutade den 25 januari 2024 att ge en särskild utredare uppdrag att göra en översyn av den nationella filmpolitiken. Filmutredningen har enligt direktiven (dir. 2024:10) haft i uppdrag att göra en översyn av den nationella filmpolitiken och föreslå förändringar så att filmpolitiken bättre ska möta områdets utmaningar och behov.

Utredningen föreslår att följande nationella filmpolitiska mål införs i Sverige.

- 1) ett brett filmutbud av hög kvalitet,
- 2) att film visas i hela landet,
- 3) att svensk film når en stor publik,
- 4) att filmarvet bevaras och används.

Utredningen understryker vikten av att både filmkulturell verksamhet och produktion av film bör finnas i hela landet.

Utredningen beskriver att filmbranschens förutsättningar har försämrats över tid eftersom Sveriges offentliga investeringar i film är lägre än andra länder och speciellt i jämförelse med övriga nordiska länder. Det innebär att kommunala och regionala satsningar på filmproduktion är viktiga.

Strömningstjänsterna har skapat nya visningsfönster för svensk film och Tv, samt ökad produktion av tv-serier och film. Tv-serier är en del av branschen.

Svensk film har svårt att locka publik på biograf, men når ut i andra visningsfönster som TV, strömningstjänster, skolbio och filmfestivaler. Filmer har en lång livstid.

Publikvanorna har ändrats genom sociala medier och strömningstjänster. Publiken är inte tillbaka fullt ut på biograferna efter pandemin och biljettpriserna har ökat mycket. Dessutom sker omfattande illegal konsumtion av film.

Filmutredningen ger förslag på hur Filminstitutets arbete ska förändras för att skapa bättre möjligheter för svensk film.

Ett oberoende och framtidsinriktat filminstitut

Svenska Filminstitutets oberoende ska värnas. Ett självständigt filminstitut är avgörande för en trovärdig filmpolitik. Filminstitutet föreslås få ett bredare utrednings- och analysuppdrag och möjlighet att fördela medel till dramaserier.

Tydligare ramar för statsbidraget

En ny förordning om statsbidrag till film föreslås där det tydliggörs vilka stöd statliga medel får användas till samt vilket syfte respektive stöd har. Fokus bör vara på utveckling, produktion, spridning och visning. Verksamhet som primärt är en angelägenhet för regioner och kommuner kan i högre grad hanteras inom ramen för kultursamverkansmodellen. Ett särskilt stöd till projekt av nationellt intresse föreslås finnas på Filminstitutet.

En ny filmfond med finansiering från visningsledet

De befintliga stöden till bland annat utveckling och produktion vid Filminstitutet bör ökas med ca tjugo procent och ett nytt beslutsorgan kallat Filmfonden, med en egen budget på ytterligare ca 300 miljoner kr, inrättas i Filminstitutet. Filmfonden får fördela ett reformerat produktionsincitament, publikrelaterat stöd, stöd till vissa större filmproduktioner samt finansiera branschgemensam verksamhet. Filmfonden föreslås finansieras av staten, biografägarna och strömningstjänster på den svenska marknaden.

Sänkt moms på biobiljetter och återinförda biografavgifter

Momsen på biografföreställningar sänks från tjugofem till sex procent. Biobesök beskattas idag högre än annan kultur, som konserter och teater, vilket gör det dyrt att gå på bio. En förutsättning för att momssänkningen är att biografägarna betalar en biografavgift på tio procent av bruttobiljettintäkterna. Dessa medel ska gå in i filmfonden.

Medfinansieringsavgift för strömningstjänster

Strömningstjänster som riktar sig till svenska konsumenter bör vara med och finansiera gemensamma insatser för främjande av audiovisuellt innehåll i Sverige genom den föreslagna filmfonden. Detta upplägg finns i flera europeiska länder.

Ett reformerat produktionsincitament

I syfte att främja investeringar i produktionen av film och serier i Sverige finns sedan ett några år ett system med produktionsincitament där staten betalar en del av de kostnader som uppstår i landet. Ansvar för produktionsincitamentet föreslås flyttas från Tillväxtverket till den föreslagna filmfonden på Filminstitutet.

Ett nationellt filmarvscentrum

Filminstitutet ges i uppdrag att i samverkan med Kungliga biblioteket och aktörer som SVT lämna ett kostnadsberäknat förslag till ett nationellt filmarvscentrum.

Ett internationellt program på Konstnärsnämnden

Konstnärsnämnden ges i uppdrag att beskriva förutsättningarna för att etablera ett eget internationellt program på filmområdet.

Filmutredningen ska även undersöka hur illegal ip-tv kan motverkas

Tilläggsdirektiv till Filmutredningen Dir. 2025:

Regeringen har beslutat om ett tilläggsdirektiv till filmutredningen med uppdrag att undersöka hur illegal ip-tv kan motverkas. Detta redovisas senast den 28 februari 2025.

Kulturförvaltningens synpunkter

Kulturförvaltningen konstaterar att filmutredningen är omfattande, väl genomarbetad och att förslagen är framåtriktade och intressanta.

Utredningen föreslår att följande nationella filmpolitiska mål införs: ett brett filmutbud av hög kvalitet, att film visas i hela landet, att svensk film når en stor publik samt att filmarvet bevaras och används.

Målen är tydliga och överskådliga, men det finns inte längre ett specifikt mål gällande film för barn och unga (tidigare mål: Barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande). Filminstitutet har i många år stöttat kommuner gällande skolbio och filmhandledningar med mera. Det förutsätts att det arbetet kommer att fortgå.

I Malmö arrangeras en rad filmfestivaler och branschevent av nationellt och internationellt intresse, flera har mångårigt stöd från Filminstitutet. Filmfestivalerna skapar ett unikt utbud av film för publiken samtidigt som de är viktiga mötesplatser för internationell bransch samt viktiga för talangutveckling. För att filmfestivalerna ska kunna genomföras är stöd från flera parter avgörande, stöd från stad, region och filminstitutet. I utredningen skrivs att "Verksamhet som primärt är en angelägenhet för regioner och kommuner kan i högre grad hanteras inom ramen för kultursamverkansmodellen". Det är oklart hur det kan komma att påverka Malmös filmaktörer. Det finns även en skrivning kring att ett särskilt stöd till projekt av nationellt intresse föreslås finnas på Filminstitutet.

En ny filmfond med finansiering från visningsledet

Det är en god ambition att skapa ökade ekonomiska resurser för produktion av svensk film i en ny filmfond. Sveriges offentliga finansiering av film ligger långt efter övriga länder i Norden.

Finansiering av film är komplex och medel kommer från flera parter. Utredningen lyfter fram Malmös satsning på ett strategiskt samarbetsavtal med Film i Skåne. Film i Skånes budget för samproduktion är nu näst störst nationellt, efter Film i Väst, tack vare samarbetsavtalen med Malmö och Helsingborg. Det visar på att kommunala och regionala satsningar är viktiga för Sveriges filmproduktion.

Malmö har många framgångsrika produktionsbolag och är starkt inom tv-serier, dokumentärfilm och film och tv för barn och unga. Ökade medel för filmproduktion hos Filminstitutet innebär ökade medel till filmproduktion i Malmö. Även Filminstitutets talangsatsningar kommer Malmös filmbransch till del. Investeringar i filmproduktion genererar tillväxt genom arbetstillfällen, spendering och direkta skatteintäkter. Filmproduktion och filmevent är viktiga för Malmös attraktivitet.

Sänkt moms och biografavgifter

Den föreslagna sänkningen av biomomsen från tjugofem procent till sex procent har efterfrågats länge från biobranchen för att likställa filmvisning med teaterföreställningar och konserter. Förhoppningsvis kommer det att innebära ökad biopublik. Att dessutom återinföra biografavgifter är rimligt.

Strömningsavgifter införs

Att strömningstjänsterna föreslås bidra till svensk film innebär att Sverige följer vad flera europeiska länder redan gör och är en nödvändighet för att stärka den svenska filmbranschen.

Reformerat produktionsincitament

Upplägget för produktionsincitament hos Tillväxtverket har inte fungerat som det var tänkt, det har handlat om först till kvarn inte kvalitativa bedömningar. Att i stället lägga det i en kommande filmfond hos Filminstitutet är ett bra förslag.

Ett nationellt filmarvscentrum

Det sker en omfattande digital nyproduktion på strömningstjänsterna och det finns mycket äldre material. Det är viktigt att ta hand om filmarvet på ett bra sätt.

Kulturnämnden ser genomgående positivt på förslagen i utredningen Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24).

Ansvariga

Christoffer Andersson Sektionschef
Tarek Borg Avdelningschef
Osman Biberic Planeringssekreterare
Annika Cedhagen Kulturdirektör